

Tieteen, taiteen ja sivistyksen puolesta

Professoriliiton strategia vuoteen 2026

Tiede ja sivistys ovat hyvinvoinnin ja
kilpailukyvyn kulmakivi. Korkeatasoinen ja pitkäjänteinen
perustutkimus vahvistaa yhteiskunnan osaamispohjaa,
oikeudenmukaisuutta ja kriisinkestävyyttä.

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET

PROFESSORILIITTO
PROFESSORFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Professoriliiton toiminta-ajatus

- Professoriliitto edistää tiedettä, taidetta ja sivistystä, puolustaa akateemista vapautta ja yliopistoyhteisön autonomiaa, kehittää professoreiden toimintaedellytyksiä ja tukee professoreiden myönteistä ammattikuvaa.

Professoriliiton tehtävät

- Liitto valvoo ja edistää tutkimuksen ja opetuksen vapautta sekä tutkimuksen ja opetuksen edellytysten ja korkeakoululaitoksen jatkuvaa kehittymistä. Liitto edistää tutkittua tietoa, tiedettä, taidetta ja sivistystä yhteiskunnassa.
- Vahvana ja rohkeana työmarkkinajärjestönä liitto valvoo ja edistää jäsentensä yhteisiä etuja paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Liitto edistää jäsentensä tieteellisiä ja ammatillisia pyrkimyksiä sekä parantaa ja ylläpitää jäsentensä yhteiskunnallista asemaa ja arvostusta.

Toimintaympäristön analyysi

Yliopistojen ja tutkimuksen rahoitus

- Suomalaisen tiede- ja innovaatiojärjestelmän kilpailukyky ja laatu ovat vaarantuneet rahoituksen reaalisen vähenemisen ja lyhytjänteisyyden vuoksi. Tämä uhkaa tieteen ja taiteen vapautta ja voi vaarantaa kansainvälisen yhteistyön ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisen.
- Tavoite tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan neljän prosentin osuudesta bruttokansantuotteesta edellyttää merkittävää lisäpanostusta tutkimukseen ja kehittämiseen sekä yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen seuraavien vuosien aikana. Suomi ei saavuta tätä tavoitetta ilman merkittävää tutkimuksen kansallisen perusrahoituksen lisäämistä jo seuraavien vuosien aikana. Yliopistojen tutkintotavoitteiden nostaminen ilman uusia voimavaroja merkitsee tosiasiallisesti sitä, että julkisella ohjauksella rajoitetaan tutkimusta, heikennetään siihen perustuvaa osaamista ja rapautetaan innovaatiojärjestelmää.

Kansainvälisyys

- Professorikunta toimii aktiivisesti kansainvälisissä tutkijayhteisöissä.
- Professorin työ muuttuu monella tavoin lähitulevaisuudessa. On oletettavaa, että digitaalinen julkaiseminen ja verkkovälitteinen opetus vähentävät maantieteellisten rajojen merkitystä. Tutkijoiden virtuaalinen liikkuvuus yleistyy. Tutkijoiden työmarkkinat ja työyhteisöt kansainvälistyvät entisestään. Kansalliskielten painoarvo uhkaa vähentyä tutkimuksessa ja opetuksessa, mikä heikentää tieteen yhteiskunnallista ja kulttuurillista vaikuttavuutta. Tieteen kestävän rahoituksen ja tutkijoiden tekijänoikeuksien merkitys korostuu, kun kansainvälisen innovaatiopolitiikan painoarvo kasvaa.

Andrii Sheh / Unsplash

Francesco Gallarotti / Unsplash

Lodis Reed / Unsplash

Henkilöstöpolitiikka ja palvelussuhteen ehdot

- Henkilöstön osallistumismahdollisuuksien heikkeneminen on laaja ongelma.
- Yliopistojen autonomian ja työnantaja-aseman vahvistumisen myötä henkilöstöpolitiikat ovat eriytyneet toisistaan, ja yliopistojen väliset erot ovat kasvaneet. Yliopistot tavoittelevat hyvän työnantajan asemaa, mutta samalla henkilöstöpolitiikkaa on tiukennettu. Palvelussuhteet niin yliopistoissa kuin tutkimuslaitoksissa ovat muuttuneet epävarmemmiksi.
- Professorit rekrytoidaan nykyään pääsääntöisesti professorin urapolulle (*tenure track*), jota yliopistolaki ja työsopimuslaki eivät tunnista.

Professorin hyvä työ

- Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus ovat professorin työn välttämätön edellytys. Professorit ovat sitoutuneita työhönsä ja kantavat kokonaisvastuun tieteen ja oman tutkimusalansa kehittämisestä.
- Professoreiden mahdollisuus keskittyä työn kannalta olennaisiin tehtäviin on heikentynyt muun muassa työn pirstaloitumisen takia.
- Professorikunnan vaikutusmahdollisuuksien lisääminen edellyttää aitoa yliopistoyhteisöjen autonomiaa.
- Tutkimus näyttää järjestyvän entistä enemmän tutkimusryhmiin. Yliopistot tekevät opetusyhteistyötä ja toteuttavat yhdessä tilaustutkimuksia. Tutkimusyhteisöt ovat sitoutuneet tutkijoiden vastuullisen arvioinnin periaatteisiin.

Professoriliiton arvot

Visio 2026

Professoriliitto on merkittävä vaikuttaja yliopisto- ja tiedepolitiikassa. Yhteiskunnallisesti aktiivinen, osallistuva ja vahva professorikunta työskentelee erinomaisin edellytyksin tieteen, taiteen ja sivistyksen hyväksi.

Strategiset painopisteet ja päätavoitteet

1. Tutkimuksen ja opetuksen vapauden ja sivistyksen puolesta

Professoriliitto

- vaalii tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapautta ja edistää niitä turvaavia oikeuksia
- ajaa yliopistojen ja tutkimuksen voimavarojen vahvistamista
- vahvistaa tutkimuksen, opetuksen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen yhteyttä
- toimii yliopistoyhteisön autonomian vahvistamiseksi ja edistää professorikunnan vaikutusmahdollisuuksia yliopisto- ja tiedeyhteisöissä
- puolustaa jäsentensä tekijänoikeuksia oman työnsä tuotoksiin ja aineistoihin

2. Hyvän työn puolesta

Professoriliitto

- kokoaa yhteen eri aloilla ja erilaisissa tehtävissä toimivat jäsenet
- turvaa professorin asemaa muutoksissa
- kehittää jäsentensä tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia työskentelyolosuhteita
- huolehtii professorikunnan asianmukaisesta palkkakehityksestä
- tukee professoreiden myönteistä ammattikuvaa ja yhteisöllisyyttä
- edistää professorien mahdollisuuksia ja edellytyksiä toimia tiedeyhteisöjen johtotehtävissä
- vahvistaa paikallista toimintaansa

Professoriliiton valtuustolle annetaan raportti vuosittain strategian mukaisista toimenpiteistä ja tavoitteiden toteutumisesta. Professoriliiton toimintasuunnitelma toteuttaa strategiaa.